

РЕЦЕНЗИЯ

от

проф. д. изк. Петер Кънчев Цанев

по

конкурс за „доцент“

специалност „Педагогика на обучението по изобразително изкуство

(методика на изобразителното изкуство)“,

обявен от Софийски университет

.

Кандидати:

д-р Розалия Георгиева Гилова

гл. ас. д-р Мая Веселинова Димчева

Предоставената документация от д-р Розалия Гилова в настоящия конкурс отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и включва публикации, които са издадени след придобиване на научно - образователната степен „доктор“ и не представляват част от защитената докторска дисертация.

.

д-р Розалия Гилова е автор с впечатляваща научна биография и изследователски опит в областта както на изкуствознанието, така и на етнографията и фолклористиката.

В настоящия конкурс д-р Розалия Гигова представя следните материали:

Една монография:

1. Художникът Иван Пенков (1897-1957). Живот и творчество / Guigova, Rozaliya. The Artist Ivan Penkov (1897-1957). Life and Work, Sofia, 2013.

Единадесет статии:

2. Художникът Иван Пенков и „Родно изкуство” – живописно творчество от втората половина на 20-те години на ХХв. *Паметници, реставрация, музеи*, София: Издателство “Arch&Art”, Министерството на културата, 2004, кн.2, с.42-50.
3. 3.Обединените цехове за мозайка и стъклопис „Пул & Вагнер, Готфрид Хайнерсдорф“ в Берлин и творчеството на художника Иван Пенков. *Изкуство и контекст*. София: Институт за изследване на изкуството, БАН, 2008, с.61-82.
4. 4. Обединените цехове за мозайка и стъклопис „Пул & Вагнер“ в Берлин и монументалната украса на представителни обществени сгради и частни домове в България през 30-те години на ХХ век, изпълнена по проекти на художниците Иван Пенков и Дечко Узунов. *Паметници, реставрация, музеи*. София: Издателство “Arch&Art”, Министерството на културата, 2012, Vo 3-6, 64-79
5. 5.Contemporary Research on the White Cloth as a Ritual Item in the Bulgarian Wedding: Anthropological Approach, *Folklore, Electronic*

- Journal of Folklore*, FB and Media Group of Estonian Literary Museum, Estonian Folklore Institute, 2014, 59.
6. <<http://www.folklore.ee/folklore/vol59/guigova.pdf> >
 7. 6. Anthropological Interpretation of the Meaning of Ritual Objects in the Contemporary Urban Wedding in Bulgaria, *Journal of Ethnology and Folkloristics*, University of Tartu, the Estonian National Museum and the Estonian Literary Museum, 2013, Vol7, No 1, 83-104.
 8. 7. Иван Пенков в Германия (1922/1923). Мюнхенската художествена академия, проф. Адолф Хенгелер, проф. Макс Маирсхофер и тяхното значение за формирането на творческия почерк на художника, *Електронно списание LiterNet* 07.12.2015, № 12 (193)
 9. < <http://litenet.bg/publish30/rozalia-gigova/ivan-penkov/ivan-penkov.htm> >
 10. 8. Художникът Иван Пенков (1897-1957): първи стъпки в изкуството (1913-1922), *Електронно списание LiterNet* 7.11.2015, № 11 (192) < <http://litenet.bg/publish30/rozalia-gigova/ivan-penkov/hudozhnikyt.htm> >
 11. 9. Теренно етнографско проучване – венчална дреха, село Осеново, Варненско, *Литературен свят*. брой 78 ноември 2015 < <http://literaturesviat.com/?p=112208> >
 12. 10. Теренно етнографско проучване – Лазарки, село Преславен, Старозагорско, *Литературен свят* 79 декември 2015 < <http://literaturesviat.com/?p=113585> >
 13. 11. Las colecciones de Im Obersteg y Rudolf Staechelin. Dos reconocidas colecciones suizas representadas en el Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía (Madrid) y en el Phillips Collection (Washington), *Mito*, revista cultural, Granada, 2015, 25
 14. < <http://revistamito.com/las-colecciones-de-im-obersteg-y-rudolf-staechelin/> >

Публикациите, които д-р Розалия Гигова представя за участие в конкурса за доцент, специалност „Педагогика на обучението по изобразително изкуство (методика на изобразителното изкуство)“ в

Софийски университет, са основно в областта на историята на изкуството и културната антропология с фокус българска история на изкуството, немско-български културни отношения, испанска история на изкуството и етнография на България.

Научните достойнства на представените публикации са безспорни и отразяват високите постижения на д-р Розалия Гигова в посочените изследователски области, а именно историята на изкуството и културната антропология. За съжаление нито в монографията, посветена на творчеството на големия български художник Иван Пенков, нито в представените студии и статии, има предметно съдържание и разработки, които да са ориентирани по някакъв начин към педагогическите аспекти на художественото образование и по специално към въпросите на методиката на обучението по изобразително изкуство.

Индиректната връзка на художественото образование с изкуствознанието и културната антропология не са достатъчно основание да бъде пропусната и незачетена теоретичната и приложно-практическа обособеност на педагогиката на обучението по изобразително изкуство като специфична дисциплинарна област със своя собствена история, свой собствен предмет на изследване и своя собствена методология.

С оглед на тази констатация, смятам представените от д-р Розалия Гигова публикации за участие в конкурса за доцент, специалност „Педагогика на обучението по изобразително изкуство (методика на

изобразителното изкуство)“ в Софийски университет, за научни публикации, които независимо от своите качества, не съответстват като съдържание на параметрите на обявения конкурс.

Предоставената документация от гл. ас. д-р Мая Димчева в настоящия конкурс отговаря на изискванията на ЗРАСРБ.

Като преподавател и автор гл. ас. д-р Мая Димчева има богат педагогически опит в областта на методиката на изобразителното изкуство. Тя е преподавател в СУ «Св. Св. Климент Охридски», където от 1998 година е редовен асистент, ангажиран с лекции и упражнения по методика на изобразителното изкуство, хоспетиране, преддипломна педагогическа практика, рисуване, композиция и технология на иконописта.

Научната биография на гл. ас. д-р Мая Димчева включва публикации с педагогическа насоченост и целенасочен изследователски интерес към въпросите на художествено-естетическите и възпитателните аспекти на обучението по изобразително изкуство.

В настоящия конкурс гл. ас. д-р Мая Димчева представя следните материали:

Три монографии:

1. Естетико – художествени, иновационни и възпитателни аспекти на обучението по изобразително изкуство в началното училище. Издателство „Пропелер“, София, 2015.

2. Манастирите в България – светлина от вековете. Иконопис и иконография, народни празници и обичаи. Издателство „Пропелер“, 2015.
3. Християнство и традиции – изкуство, книжнина, просвета. Народни празници и обичаи по българските земи. Издателство „Булвест“, София 2014.

Девет публикации:

1. Мястото на православно иконописно наследство в сферата на висшето образование. В сб. Образователни иновации в сферата на визуалните изкуства. С., 2010
2. За някои съвременни проблеми при възприемане на художествени произведения от християнското изкуство (възрастова и емоционална характеристика). Годишник на СУ ”Св. Климент Охридски” – ФНПП, т. 102, 2010
3. Народни празници и обичаи в контекста на християнските ценности и традиции. Годишник на СУ ”Св. Климент Охридски” – ФНПП, т. 105, 2013
4. Изображенията на нашите просветители – светите братя Кирил и Методий в епохата на Възраждането – юбилейна международна научна конференция - 50 години Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“, В.Търново, 2013
6. Християнство и традиции. Народни празници и обичаи по българските земи. – доклад за научна конференция м. октомври, Сърбия , гр. Ниш , БАРТФ 2014
7. Педагогически подходи при определяне грамотността и изразителността на детската изобразителна дейност- доклад по проект „Преподаватели и студенти“ - научна конференция, посветена на съвременните тенденции в изкуството и обучението по изкуство във връзка с 30 годишнината от създаването на ФНПП , СУ „св. Климент

Охридски“ и 20 годишнината от създаването на специалност „Изобразително изкуство“. Vivacom art hall 11.06.2014 - 21. 06. 2014
<http://www.fnpp.uni-sofia.bg/magazine.html>

8. Някои особености на детската изобразителна дейност в предучилищната и началната училищна възраст. Годишник на СУ ”Св. Климент Охридски” – ФНПП, т. 106, 2015

9. Нетрадиционни педагогически подходи и детската изобразителна дейност – история и съвременни проявления. Годишник на СУ ”Св. Климент Охридски” – ФНПП, т. 107

10. Обучението по изобразително изкуство – култура или само рисуване – участие в конференция, галерия „Академия“ – НХА, гр. София, 25 март 2015 stefan.zelma@gmail.com

Представената монография с название „Естетико–художествени, иновационни и възпитателни аспекти на обучението по изобразително изкуство в началното училище“ заема основно място в предложените от гл. ас. д-р Мая Димчева за хабилизация материали.

Монографията представлява оригинално теоретично изследване върху възможностите различни аспекти на иконописта и българското народно творчество да бъдат включени в обучението по изобразително изкуство в началната училищна възраст.

Монографията проследява и анализира възможни перспективи за изграждане на иновационна методическа система, ориентирана към възприемане на произведения от християнското изкуство и българското

народно творчество, като алтернатива на институционалното образование в сферата на изкуствата.

Набелязани са противоречията, критиките и различията в интерпретирането на специфичните особености на детската изобразителна дейност в контекста на възрастовото развитие.

Особено ценни са анализите върху дидактическото развитие на изобразителната дейност, методите, средствата и подходите при разработването на концепция за реализация на предложената проблематика в учебно-възпитателния процес.

Бих подчертал като важен принос на монографията опитите за оригинално дефиниране на различни теории и педагогически системи, които установяват връзката между еволюцията на детската рисунка и историческото развитие на изобразителното изкуство. На тази основа са проучени и съпоставени характерни изобразителни елементи на детските рисунки с иконописни произведения.

Сред безспорните приноси на гл. ас. д-р Мая Димчева е актуалното тематизиране на проблемите, свързани с възприемане на художествени произведения от християнското изкуство и по специално възрастовата и емоционална характеристика на тези възприятия в образователния контекст на българското училище. Разглеждането на тази проблематика за съжаление остава слабо дискутирана и развивана от българската образователна теория и практика. Ето защо смятам, че голяма част от публикациите на гл. ас. д-р Мая Димчева, с които тя

участва в конкурса за доцент, специалност „Педагогика на обучението по изобразително изкуство (методика на изобразителното изкуство)“ в Софийски университет, запълват тази празнина и имат свой конкретен принос в тази насока.

В заключение смятам, че пред нас е една достойна кандидатура, която отговаря на необходимите изисквания и предлагам на уважаемото научно жури да присъди на гл. ас. д-р Мая Димчева академичната длъжност „доцент“.

26. 03. 2016 г.
София

/проф. д. изк. Петер Цанев/